

А.Ю. ШАХНО, канд. екон. наук, доцент, О.О. ПЕТРИШИН, студент,
Криворізький національний університет

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Досвід розвинених країн свідчить, що довгострокова конкурентоспроможність національної економіки забезпечується не шляхом нагромадження матеріальних благ, а за рахунок поширення інформаційних технологій, впровадження інновацій, інвестицій в розвиток людського капіталу. Сучасна епоха глобальних змін характеризується зростанням значення впливу людського фактору на економічні процеси та суспільство. Тому питання формування, ефективного використання та розвитку людського капіталу в контексті підвищення конкурентоспроможності національної економіки набуває особливої актуальності в теперішніх умовах. Стратегія розвитку людського капіталу в умовах глобалізації виступає ядром у формуванні нової парадигми розвитку України.

Основою розвитку людського капіталу є інвестиції, які в довгостроковій перспективі дають віддачу в 5-6 разів більшу, ніж вкладення в матеріальне виробництво. У розвинених країнах задача розвитку людського капіталу є прерогативою не лише державних структур, а й бізнесу, який почав активно інвестувати в нього, що й призвело до швидкого розвитку технологій, збільшення національного багатства, та соціального добробуту. Що стосується сучасної ситуації в Україні, то ми можемо бачити значне прагнення заощадити на інвестиціях у людський капітал. Такі галузі, як освіта, охорона здоров'я, культура, наука не достатньо усвідомлені державою та громадянами як основа підвищення конкурентоспроможності економіки і не отримують належного фінансування. Зокрема, у національному багатстві США питома вага людського капіталу складає 76%, тоді як в Україні – близько 40% [1].

До основних причин неефективного використання людського капіталу в Україні протягом тривалого періоду незалежності можна віднести: кризові явища в економіці та спади виробництва, воєнні дії, недостатній рівень оплати праці; низька мотивація молоді до праці та творчості, відплив найбільш талановитих молодих кадрів за кордон; відсутність зацікавленості бізнес-структур в розвитку людського капіталу; високий рівень безробіття; невідповідність випущених фахівців закладами освіти до потреб ринку праці; складні економічні умови, які не стимулюють проведення досліджень, введення інновацій на підприємствах; недостатнє фінансування соціальної сфери тощо.

Для того, щоб створити передумови для більш ефективного відтворення та використання людського капіталу, необхідними є наступні заходи: збільшення інвестиційних та інноваційних вкладень в людський капітал як з боку держави, так і на підприємствах; впровадження соціальних інновацій в трудовій сфері; гарантування забезпечення зайнятості випускникам вищих навчальних закладів; зростання не тільки якості, а й значення освіти та науки для громадян; реформування систем освіти та охорони здоров'я; збільшення державних витрат на науково-дослідні роботи; встановлення належного рівня оплати праці відповідно до кваліфікації працівника; ліквідація розриву між сферою освіти та ринком праці [2].

Таким чином, посилення процесів глобалізації висуває нові вимоги до працівника: високий рівень освіти, професіоналізм, творчий підхід до праці та креативність, вміння застосування інновацій, висока мобільність, комунікабельність. Ефективне формування, використання та розвиток людського капіталу можливо лише при чіткому встановленні пріоритетів державної політики в цій сфері та консолідації політичних, регіональних, бізнесових та громадських кіл для вирішення даної проблеми. Людський капітал, який знаходить своє вираження в досягненнях науки, техніки, технологій та інновацій, виступає фактором економічного, соціального та інноваційного розвитку країни, що є основною передумовою підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації.

Список літератури

1. Пищуліна, О. Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ / О. Пищуліна, Т. Юрочко, М. Міщенко, Я. Жаліло. Київ: Центр Разумкова. Видавництво «Заповіт», 2018. - 368 с.
2. Шахно А.Ю. Закономірності розвитку людського капіталу в умовах глобалізації / А.Ю. Шахно // Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2018. - № 20. - С. 139-143.